

Contact

Contact
70 jaar
in 2021

Driemaandelijks magazine van de stichting ESDA

- 02 Redactioneel De oogst van het najaar
- 03 Overdenking Moestuin
- 04 Bijbels gezien 'Oogst-dank' – een traditie van dankbaarheid
- 06 Dialoog Lessen uit Deuteronomium
- 08 Relaties Woord en daad
- 10 Interview Karel de Deckere – De rijke oogst van de moestuin
- 12 Verdieping God, de mensheid en de oogst
- 15 Uitstappen Het ging niet om gemak
- 16 Voedsel voor de geest Een grote oogst (voor diegenen die het begrijpen)
- 18 Groen! Waarin een kleine erwte groot kan zijn
- 19 Ten slotte U-bocht
- 20 ESDA Contactgegevens

OOGST

Contact is een gratis uitgave van het Kerkgenootschap der Zevende-dags Adventisten **ESDA-Instituut** Amersfoortseweg 18, 3712 BC Huis ter Heide
 Tel: 030 - 6931509 | Email: esda@adventist.nl | Web: www.esda-online.nl | INGbank NL76 INGB 0000 0383 25 | Rabobank NL59 RABO 0155 9483 18
ESDA België Ernest Allardstraat 11, 1000 Brussel | Tel: 02-5133680 | ING Bank BE47 3100 1698 4180 **Verantwoordelijke uitgever België** Jeroen Tuinstra,
 Minimenstraat 61, 1000 Brussel **Hoofdredacteur** Lydia Lijkendijk **Redactiesecretaris** Joanne Balk-Geerlings
Redactie Tom de Bruin, Jacob Engelgeer, Rudy Dingjan, Jeroen Tuinstra en Nelske Verbaas **Vaste medewerkers** Reinder Bruinsma - emeritus predikant
 en schrijver, Marie Rahajaan - kunstsociologe en Glenn Ripassa - docent hbo **ISSN** 2542-548X **Vormgeving** Paul de Bruin - Limelight Design Studio
Foto omslag Kashykinata/Shutterstock.com, Beeldmanipulatie: Paul de Bruin **Druk** Van de Ridder - Nijkerk **Oplage** 2300 ex.

De oogst van het najaar

DE OOGST
 VAN HET NAJAAR
 Lydia Lijkendijk

De oogst heb ik altijd geassocieerd met het najaar. Omstreeks de tijd dus dat deze *Contact* bij je op de mat valt. Voor appels en peren geldt zeker dat de herfst de oogsttijd is, maar er blijkt ook van alles in de grond te zitten, of het hangt aan bomen, wat je het hele jaar door oogst. Tijdens mijn jeugd op het platteland heb ik gewoon niet goed opgelet op wat de natuur ons het jaar rond allemaal brengt. Het duurde ook een hele tijd voordat ik melk associeerde met koeien in plaats van met Albert Heijn.

Dat ik lange tijd dacht dat oogsten per definitie gebeurt in het najaar heeft ongetwijfeld te maken met de verschrikkelijk grote spinnen die in de tuin van mijn ouderlijk huis in de appelboom hingen. En door het huis marcheerden, want zo'n spin blijft heus niet in de tuin zitten als er binnen van alles te beleven valt. Gedurende de zomer zag je hier en daar een klein spinnetje opdoemen. 'Laat maar zitten', dacht je toen nog. Iets met nuttige beesten. Naarmate de maanden oprukten richting herfst, en de appeltjes groeiden, namen ook de spinnetjes toe in aantal en omvang.

world of vector/
 Shutterstock.com

Ze groeiden uit tot heel afschrikwekkend grote griezels met harige poten en veel vlees op de botten. Tegen de tijd dat de appeltjes rijp waren en geogst konden worden, in de herfst, hadden de spinnen het huis overgenomen. Zelf was ik dan ook rijp, maar meer voor de psychiater. Dus oogst, najaar, spinnen, begrijp je de link?

Een kat leek mij een heel goede remedie tegen een overmaat aan spinnen in huis. Dat blijkt nogal tegen te vallen. Vanuit mijn standpunt gezien dan. Als Poes een spin langs ziet komen, doet ze in het beste geval een oog open om te kijken waar de ophef over gaat. Daarna draait ze zich om en snurkt ze op de andere zij verder. Ze is heel schattig, maar verder heb je er niks aan. Toch heeft ze het best goed voor elkaar: ze zaait gesnurk en ze oogst knuffels.

Bij *Contact* hebben wij gelukkig heel kundige schrijvers die wél veel zinnige dingen te melden hebben over het thema Oogst. Hun bijdragen tref je aan in dit nummer. Ondertussen voel ik van alles kriebelen in mijn nek. Dat krijg je van dat geschrijf over spinnen. Voorlopig maar niet meer doen.

Moestuin

MOESTUIN
Joanne Balk

In mijn vroege kinderjaren hadden wij een moestuin achter ons huis. Niet heel groot, maar wel effectief. Mijn oma verzorgde de wortels en de boontjes en we aten er lekker van. Ik koester de herinnering aan oma die zorgvuldig de wortels bij de buitenkraan afspoelde voordat ze er mij eentje gaf om op te knabbelen.

Sinds een paar jaar is de moestuin weer in volle glorie aanwezig in mijn leven. Na wat uitproberen blijken een paar groente- en fruitsoorten het goed te doen, waar andere soorten het af laten weten. Of waar de vogels, konijnen en andere rondwariende dieren ons een slag voor zijn. Die hebben wellicht eerder in de gaten wanneer er geogst kan worden.

Combinaties

Goede combinaties zorgen ervoor dat minder ziekten en plagen kansen krijgen tussen de aangeplante groenten. Ook trekken goede combinaties nuttige insecten aan die schadelijke beestjes kunnen afweeren. Een grote diversiteit geeft minder kans op plagen, omdat er verschillende insecten op af komen en niet maar één soort die de boel negatief kan beïnvloeden. Insecten proeven eerst van de planten en als ze iets aantreffen wat ze niet lusten, dan zijn ze ook zo weer weg. Zo beschermen wortels en uien elkaar goed tegen uien- en wortelvlieg. En ook rode biet en knoflook helpen elkaar flink, net als sla en prei. En de snackkomkommerplant naast de dille en selderij leverde maar liefst 5 kilo komkommertjes op. Komkommertijd betekent bij ons juist drukte. Met inmaken bijvoorbeeld.

Seizoenen

En dan zijn er natuurlijk nog andere invloeden van buitenaf, de weersomstandigheden. In Nederland kennen we vier seizoenen. Ik geef het toe, soms hebben we vier seizoenen in één week. Maar over het algemeen kunnen we lente, zomer, herfst en winter goed onderscheiden. Over de verschillende seizoenen staat er niet veel in de Bijbel, maar wel dat ze er zijn. Zo worden ze genoemd in het scheppingsverhaal, in Genesis 1:14. Even verderop vertelt God aan Noach in Genesis 8:22 wat de functies van de seizoenen zijn. Elk seizoen heeft zijn eigen kenmerk. In de bijbelse tijden waren de seizoenen best belangrijk. De mensen waren voor een goede oogst afhankelijk van de voor- en najaarsregen. De verschillende jaargetijden zijn een zegening van God (Deuteronomium 33:14).

Groeien en rijpen

Groeien en rijpen gebeurt niet zomaar. Een zaadje is leuk, maar een stekje wordt het alleen maar als je het ook water en zorg geeft. De seizoenen helpen de stekjes planten te worden en zorgen ervoor dat de planten vruchten geven. En als je je verdiept in wat een groenteplantje nodig heeft, dan kun je voor je het weet de hele buurt van de opbrengst voorzien. Van de moestuin leer ik wat de Bijbel me ook wil vertellen. We hebben elkaar nodig. Als we elkaar ondersteunen en aanvullen, staan we sterker. En we zijn afhankelijk van God. In Johannes 15 kunnen we lezen dat God de Vader ons zijn zorg wil geven, zodat wij kunnen groeien. Gods liefde en zorg helpen en ondersteunen ons in ons leven. Ze geven dat we kunnen bloeien en goede vruchten afgeven.

Halfpoint/
Shutterstock.com

'Oogst-dank'

een traditie van dankbaarheid

Tijdens mijn tijd op de basisschool, de tweeklassige 'School met den Bijbel' in een Noord-Hollands dorp, maakte ik al kennis met de jaarlijkse 'bidrag' en 'dankdag' voor het gewas.' Het was een vast onderdeel van de protestantse traditie in Nederland. Ik herinner me niet dat wij, leerlingen, veel uitleg kregen over waarom we op deze twee dagen vrij waren.

Behalve misschien op een aantal orthodox-christelijke scholen is er tegenwoordig geen sprake meer van vrije dagen. Men spreekt nu van de 'bidrag voor gewas en arbeid'. Deze valt op de tweede woensdag van maart, terwijl de 'dankdag voor gewas en arbeid' in de meeste plaatsen in ons land plaatsvindt op de eerste woensdag van november. Ook de relatie tussen het traditionele 'Oogstdankfeest' in de Adventkerk en het binnenhalen van de oogst door de boeren ontging me lange tijd. Toen ik wat ouder werd was voor mij het fenomeen van het 'Oogstdankfeest' vooral gekoppeld aan het einde van de jaarlijkse verkoopactie van zendingsbladen ten bate van de buitenlandse zending; de zogenaamde oogstdankactie!

Oogstfeesten

Jaarlijkse feest- of gedenkdagen die verband houden met de oogst zijn een wereldwijd verschijnsel dat sinds mensenheugenis heeft bestaan. In het calvinistische Nederland was er vooral sprake van een religieuze dimensie in het besef dat wij als mensen voor ons bestaan afhankelijk zijn van de cyclus die God in de natuur heeft gelegd. In veel landen kreeg het jaarlijkse oogstfeest een folkloristische inkleuring, zoals bij het Seú-feest in Curaçao, om maar een enkel voorbeeld te noemen. Het beroemde (en soms beruchte) Oktoberfest bij onze Oosterburen is ook van origine een oogstfeest. Het

Vlaamse tweedaagse oogstfeest De Pikkeling is van meer recente oorsprong en wordt gevierd in het laatste weekend van juli. Thanksgiving in de Verenigde Staten gaat terug op het gebruik om God te danken voor de oogst. Deze nationale Amerikaanse feestdag, die voor miljoenen kalkoenen wat minder feestelijk is, wordt gevierd op de vierde donderdag in november. In Canada valt *Thanksgiving* begin oktober. Mensen die thuis zijn in de Bijbel weten dat het oude Israel het *Sjavoeot* of Wekenfeest vierde, precies vijftig dagen na het 'aanbieden van de eerstelingen'. Het was het einde van de gersteoogst en het begin van de tarweoogst.

Genoeg eten is geen vanzelfsprekendheid. Voor de meeste mensen in de westerse wereld is de beschikbaarheid van voldoende voeding vanzelfsprekend geworden. Natuurlijk herinneren de media ons er soms aan dat er ook in onze eigen woonplaats gezinnen afhankelijk zijn van een regelmatige gang naar de voedselbank. Ook in onze welvarende samenleving zijn er mensen die nog steeds strijd moeten leveren om het pure bestaan. In heel wat streken op aarde is hongersnood na een reeks mislukte oogsten een continu spookbeeld. En ook in ons land kan de oogst tegenvallen of mislukken, door droogte of overtollig water, of door vroeg invallende vorst. Er zijn talloze aanwijzingen dat kli-

maatverandering grote gevolgen zal hebben voor de wereldwijde voedselvoorziening. Bidden voor een geslaagde oogst en dankzegging als de oogst inderdaad heeft opgebracht wat men hoopte, heeft in een agrarische omgeving wellicht meer betekenis dan in een verstedelijkte omgeving. Maar een goede oogst is voor iedereen van levensbelang en daarom een onderwerp van gebed en dankzegging.

Dankbaarheid is nodig

Veel mensen vragen zich zelden of nooit af waar ons voedsel vandaan komt en wat er allemaal aan te pas komt voordat iets kant en klaar op ons bord ligt. Het is belangrijk dat kinderen leren dat er koeien nodig zijn om melk te leveren en dat rechthoekige vissticks niet in de rivier zwemmen. Het is minstens van even groot belang dat kinderen wordt bijgebracht dat zelfs jongens en meisjes in kansarme Nederlandse gezinnen er nog altijd heel veel beter aan toe zijn dan miljoenen leeftijdsgenootjes in ontwikkelingslanden. Dat kinderen soms dingen niet lekker vinden is logisch, want smaken verschillen. Maar het kan geen kwaad als zij leren er dankbaar voor te zijn dat zij niet met een lege maag naar school of naar bed gaan.

Niet onze verdienste

Als we ons geen directe zorgen hoeven te maken over ons dagelijks voedsel, hebben we reden tot dankbaarheid. Het vieren van een oogstfeest kan ons mogelijk helpen beter te beseffen dat het niet onze eigen verdienste is dat we steeds weer genoeg te eten hebben. Door ons werk ontvangen we de middelen om in ons levensonderhoud te voorzien. Het is daarom terecht dat de 'dankdag voor het gewas' is omgedoopt in 'dankdag voor gewas en arbeid'. Dezelfde God die zorgt voor regen en zonneschijn, en daarmee de cyclus van zaaien en oogsten mogelijk maakt, zorgt er ook voor dat ons

voedsel ons de energie geeft om ons werk te kunnen doen.

Niets is zomaar vanzelfsprekend. Zelfs het feit dat er drinkbaar water uit de kraan komt en dat er schone lucht is die we kunnen inademen – behalve op plaatsen waar de industrie letterlijk 'roet' in het eten gooit – moet ons dankbaar stemmen. Op zoveel plaatsen in de wereld is er immers een enorm waterprobleem en is de verwachte levensduur aanzienlijk korter door de dramatische luchtverontreiniging.

Alles komt van God

We vergeten vaak dankbaar te zijn voor ons dagelijks levensonderhoud. We beseffen dikwijls onvoldoende dat alles wat ons leven mogelijk maakt en bevordert van God afkomstig is en niet te danken is aan onze eigen slimheid. Het is een heel goede traditie om bij elke maaltijd God te danken voor

Het is goed om tradities in ere houden die ons eraan herinneren dat alles van God komt

wat we uit zijn hand ontvangen en voorbede te doen voor onze medemensen die vaak, zonder dat zij daaraan zelf iets kunnen veranderen, tijden van nijpende schaarste doormaken. Het is bovendien goed om tradities in ere te houden die ons eraan herinneren dat alles van God komt. Ook populaire oogstfeesten zijn van wezenlijke waarde, mits de kern waarom het gaat niet volledig achter alle gezelligheid en vermaak verdwijnt. Wie gelooft in de almachtige God, die de schepper en onderhouder is van alles om ons heen, en die alles doet groeien en bloeien tot er kan worden geoogst, zal van harte instemmen met de slotregels van het bekende lied van dankbaarheid: 'Dank U, o God, ik wil U danken dat ik danken kan.'

Foto's pagina's 4/5, v.l.n.r.:
M2020/
Budimir Jevtic/
Iakov Filimonov/
CW-Chill Out/
foto_shabrova/
Shutterstock.com

Lessen uit Deuteronomium

LESSEN UIT
DEUTERONOMIUM
Jacob Engelgeer

De eerste vijf boeken van de Bijbel staan bekend als de boeken van Mozes, ook wel Thora of Pentateuch genoemd. Deuteronomium is het vijfde boek van deze reeks. Het boek gaat vooral over de relatie tussen God en het volk Israël.

God heeft Israël uitgekozen om zijn grote daden te verkondigen. Daden waarin de bevrijding uit de slavernij in Egypte centraal staat. God is een bevrijdende God. Hij heeft het volk Israël – en daarmee de mensheid – regels gegeven om die vrijheid in stand te houden.

Verbond tussen God en Israël

In het boek Deuteronomium verwoordt Mozes hoe belangrijk het is om de bevrijdende relatie met God te onderhouden. Centraal daarin staat het verbond dat God met zijn volk bij de berg Sinaï heeft gesloten.

Daarom herinnert Mozes het volk eraan wat God voor hen in Egypte en in de woestijn heeft gedaan. Hij heeft hen op wonderbaarlijke wijze bevrijd en naar het beloofde land geleid. Naast hem bestaat geen andere God, Jahweh is de enige (Deuteronomium 4:39). De Israëlieten moeten zich dan ook niet laten verleiden andere goden te aanbidden maar alleen Jahweh dienen.

Het belang van trouw aan God

Als Mozes ergens van overtuigd is, dan is het wel dat de Israëlieten trouw moeten blijven aan God. Die trouw leidt immers

Dmytro Zinkevych/
Shutterstock.com

naar het leven (Deuteronomium 30:19). Ze kunnen alleen maar een goed en gezegend leven leiden als ze Gods adviezen en regels serieus nemen. Het omgekeerde is ook waar. Bovendien dienen de Israëlieten zich goed te realiseren dat de omliggende volken naar hen kijken. Die houden het volk van God nauwlettend in de gaten. Als de Israëlieten wijs en verstandig door het leven gaan, zal God daar om worden geprezen. Trouw zijn aan God en hem gehoorzamen is dan ook een getuigenis.

De Heer uw God liefhebben

Ook Jezus wijst op het belang van een loyale houding richting God. Voor hem is deze houding, die zich uit in liefde, het meest wezenlijke van onze relatie met God. In Marcus 12:28 lezen we dat een schriftgeleerde aan Jezus vraagt wat het belangrijkste gebod is. Jezus antwoordt: 'Het voornaamste is: "Luister, Israël! De Heer, onze God, is de enige Heer; heb de Heer, uw God, lief met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand en heel uw kracht."' Daarmee verwijst Jezus naar Deuteronomium 6:4-5.

De vreemdeling liefhebben

Trouw aan God uit zich echter niet 'slechts' in liefde tot God. Deze liefde heeft gevolgen voor je relatie met de medemens. Nadat Jezus de schriftgeleerde eerst had gewezen op de liefde tot God, ging hij immers nog een stap verder. Hij zei dat het op één na belangrijkste gebod dit is: 'Heb je naaste lief als jezelf' (Marcus 12:31). Mozes wees honderden jaren daarvoor al op die liefde tot de naaste (Leviticus 19:8) en wel in het bijzonder op de zorg voor de naasten die dat dringend nodig hebben, zoals vreemdelingen. In Deuteronomium leert Mozes ons dat wij hen met liefde moeten behandelen (Deuteronomium 10:18). Hierbij volgen wij God na, die vreemdelingen in bescherming neemt en hen voorziet van voedsel en kleding. Ook bij het in acht nemen van het sabbatsgebod verwoordt Mozes die zorgzame houding richting de vreemdeling (Deuteronomium 5:14).

De relatie met God vieren

Een belangrijk onderdeel van de relatie tussen het volk Israël en God, is het vieren van die relatie. De drie grootste feesten waarin dit aspect tot uitdrukking komt, zijn Pesach (feest van het ongezuurde brood), Sjavoet (Wekenfeest) en Soekot (Loofhuttenfeest). Deze drie feesten zijn gerelateerd aan de uittocht uit Egypte, ofwel de bevrijding van het volk Israël uit slavernij. Sjavoet (letterlijk: zeven weken) is het feest waarop de Israëlieten zeven weken ná Pesach de eerste opbrengst van de oogst vierden. Uit dankbaarheid naar God vierden men dit feest zo uitbundig mogelijk (Deuteronomium 16:10), waarmee het volk Israël uitdrukking gaf aan de vele zegeningen die het van God ontving. In onze tijd zijn we ons nog amper bewust van wat door agrariërs wordt geoogst, maar ook wij delen in die oogst. Ook wij hebben voldoende redenen om dankbaar naar God te zijn en onze relatie met hem te vieren.

Scan mij

Dialogo

Het 4^e kwartaal van het boekje *Dialogo* is gewijd aan het thema *Deuteronomium, de waarheid voor vandaag*. *Dialogo* is een halfjaarlijkse uitgave van de Adventkerk. Bestel *Dialogo* via www.servicecentrum-adventist.nl. Prijs excl. verzendkosten € 14,50.

DIALOGO | IN GESPREK MET HET WOORD

2021

Deuteronomium
De waarheid
voor vandaag
4^e kwartaal

WOORD EN DAAD

Glenn Ripassa

Woord en daad

God heeft de aarde in zes dagen geschapen en op de zevende dag rustte hij en zegende deze dag. God is in de natuur aan het werk. Kijken we naar een zaadje dat in de grond is geplant, dan weten we dat het niet vanzelf tot bloei zal komen. De plant groeit door te ontvangen wat God heeft gegeven om het leven in stand te houden: hij boort zijn wortels in de grond, hij neemt de zonneschijn, de dauw en regen op, en ontvangt leven gevende stoffen uit de lucht.

In je eigen leven mag je ook kijken naar de zegeningen die God jou heeft gegeven.

Hij heeft jou talenten gegeven waar jij mee aan het werk kunt. Jij kunt zaaien, zodat God kan oogsten. In het boek *Verhalen om verder te vertellen* (voorheen met de titel *Lessen uit het leven van alledag*) schrijft Ellen White dat de spraak een talent is dat je goed moet ontwikkelen. Met de stem kun je overtuigen en aandringen, je bidt en looft God ermee en je kunt met de stem zoveel goed doen. Je moet erop letten om op een prettige toon te spreken, correct taalgebruik te gebruiken en woorden te spreken die vriendelijk en aangenaam zijn (Kolossenzen 4:6).

Feedback geven

Wanneer je het niet eens bent met anderen en hun dit wilt laten weten, moet je goed op je woorden letten. Hoe je de boodschap brengt en welke woorden je hiervoor kiest, is vaak van essentieel belang. Wat wil je precies zeggen en welk effect wil je bereiken? Goed om dit van te voren te bedenken, zodat je rustig en weloverwogen het gesprek ingaat.

Spreekgewoonten

Als ouders heb je een belangrijke opvoedingstaak in het bijbrengen van de juiste spreekgewoonten. Vaak zie je dat met name kleine kinderen in hun spel op dezelfde manier spreken als hun ouders. De intonatie, de woorden, het volume zijn vaak herkenbaar als kinderen bijvoorbeeld in spel bestraffend spreken tegen hun poppen en/of speelkameraadjes. Ouders

kunnen dan een spiegel voorgeschoteld krijgen van dat wat ze juist níét willen bereiken. In boosheid schreeuwen tegen je kind dat hij/zij niet mag schreeuwen, is vaak ook niet helpend als voorbeeld.

God is nabij

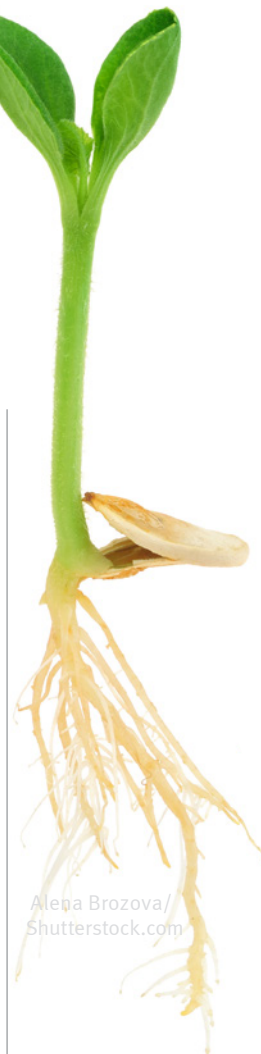
Met Gods hulp kun je ervoor zorgen dat jouw woorden een hulp en een bemoediging zijn voor anderen. Jij kunt meer vertellen over wat de Heer voor jou heeft gedaan in jouw leven. De dagelijkse zegeningen die je van hem ontvangt, de hulp en ondersteuning die je elke keer ondervindt. Zo leren mensen zien dat God een God is die dicht nabij is.

Dienstbaar

Niet alleen je woorden zijn belangrijk, maar ook je daden. Jezus sprak niet alleen, maar hij hielp de mensen ook die hulp nodig hadden. Kijk om je heen, stroop je

Kijk naar de zegeningen die God jou heeft gegeven

mouwen op en ga aan het werk waar het nodig is. Onze Heer leert je dat het ware doel van het leven bestaat uit dienstbaar zijn. Christus was zelf een werker. Als de mens leeft om anderen te dienen, wordt hij met Christus in aanraking gebracht. De wet van het dienen wordt de schakel die jou met God en je medemens verbindt. Door te dienen, plant jij de zaadjes. Oogsten mag je aan God overlaten.

Alega Brozova/
Shutterstock.com

De rijke oogst van de moestuin

In Middelburg, een oude vestingstad in Zeeland, wonen Karel de Deckere en zijn vrouw Marieke. Karel werkt graag in het groen, zijn moestuin is een bloeiende hobby. Aan *Contact* vertelt hij over het zaaien en oogsten. Het werken in zijn tuin zet ook aan tot nadenken: 'De overweldigende rijkdom van de hele schepping geven keer op keer gevoelens van dankbaarheid en vrede'.

Ons huis staat aan één van de mooie singels langs de veste. We genieten daardoor altijd van een mooi en vrij uitzicht. De laatste jaren worden de taluds langs het water enkele keren per jaar afgegraasd door een schaapskudde die veel bekijks trekt. Door die dieren beleef je het platteland in de stad, heel bijzonder!

Afwisselende baan

Ik werk als begeleider van mensen met een verstandelijke beperking. Met een groepje trek ik er iedere dag met de werkbuss op uit om zinvol bezig te zijn in tuinen van de stichting waarbij ik werk. Ook verzorgen we enkele tuinen van mensen die dit werk zelf niet meer kunnen. Door die contacten krijgen we aandacht en sympathie en zijn klanten vaak verbaasd over de capaciteiten van 'mijn jongens'. Over 'inclusie' gesproken! In de winter bezorgen we ook hardhout, afkomstig uit de Zeeuwse boomgaarden en met de hand gezaagd door een andere dagbestedingsgroep. Daarmee heb ik een afwisselende en interessante baan.

De moeite waard

Gelukkig heb ik ook enkele collega's en daardoor kunnen we de administratieve en organisatorische taken verdelen. Zo werk ik, ondertussen als de senior van ons team, al ruim dertig jaar met veel plezier in deze sector. Het werken met mensen en alle contacten die hierbij horen geven mij de drive die het werk zeer de moeite waard maken!

Lapje grond

Mijn hobby's zijn, behalve gitaar spelen, ook tuinieren op mijn lapje grond dat ik huur bij de plaatselijke Volkstuinvereniging. Op dat akkertje staan een tuinhuis en een kasje en behalve allerlei groenten en kruiden staan er ook bessen, bloemen en bloesemstruiken op.

Ik ben opgegroeid op een boerderij in Zeeuws-Vlaanderen en was altijd graag buiten. Ook hielp ik mee op het akkerbouwbedrijf als het nodig was, in de schoolvakanties werd er op je gerekend! In de buurt kon je in de schoolvakanties ook wat verdienen, met bessen plukken in de zomer en appels in de herfst.

In de moestuin gegroeid

Als akkerbouwer had mijn vader niet veel tijd voor de moestuin, en ik groeide daar zo'n beetje vanzelf in. Mijn moeder had een grote bloementuin en was altijd bezig deze te verfraaien met nog meer soorten via ruilhandel met stekken en plantpollen. Die liefde voor tuin, grond, kweken, akkers en polder heb ik dus van thuis meegekregen.

Gewassen en contacten

Mijn huidige tuin brengt meer dan twintig soorten gewassen op, de bloemen niet meegeteld. Maar behalve de fysieke oogst levert de tuin ook contacten op met anderen en kom je te spreken met allerlei mensen met evenzovele achtergronden. Het bezig zijn in de natuur brengt je ook bij jezelf: je hebt tijdens het klussen de tijd om je gedachten te laten gaan en sommige dingen nog eens te herkauwen. Dat kunnen natuurlijk ook zaken zijn die met God en geloof samenhangen. De overweldigende rijkdom van de hele schepping, en ook van je eigen bestaan, geven keer op keer gevoelens van dankbaarheid en vrede. Verder maakt het fysieke werk bezoek aan de sportschool overbodig, ook een voordeel!

Overvloedige oogst

Als ik een favoriete bezigheid moet noemen, is dat, behalve het telen van bloemen, de jaarlijkse oogst van de aardbeien. Dit jaar was de oogst zo overvloedig dat ik er ook jam van kon maken. Het weggeven van de vruchten levert ook altijd waardering op.

Kees van Kooten, schrijver en humorist, werd eens gevraagd wat het belangrijkste is bij humor. Zijn antwoord was: timing! Nou, dat is ook zo bij tuinieren. Ga op de juiste tijd zaaien, wieden en planten, wees een beetje fanatiek zelfs, en het levert zeker wat op: oogst! Probeer het maar eens.'

*De liefde voor tuin,
grond, kweken, akkers
en polder heb ik van
thuis meegekregen*

God, de mensheid en de oogst

GOD, DE MENSHEID
EN DE OOGST
Tom de Bruin

Oogsten in de Bijbel gaat veel verder dan alleen het binnengaan van de opbrengsten van het land. Voor ons is oogsten – als wij ons daarbij überhaupt nog iets kunnen voorstellen – een agrarische bezigheid, maar in de Bijbel gaat het veel verder dan dat. Theologisch is de oogst een kernpunt van Gods omgang met de mensen.

Het belang van het land en van oogsten wat het land voortbrengt, is meteen duidelijk in het allereerste begin van de Bijbel. God heeft de aarde gemaakt, maar de aarde is leeg. ‘Want God, de Heer, had het nog niet laten regenen op de aarde, en er waren geen mensen om het land te bewerken’ (Genesis 2:5). Wie Hebreeuws kan lezen, ziet hier meteen een belangrijk woordspel. Letterlijk staat er iets als ‘er was nog geen *adama* om het *adama* te bewerken’. De Hebreeuwse woorden voor mens en land zijn bijna gelijk. God maakt dan de eerste mens en legt vervolgens een tuin aan die de mens moet bewerken en bewaren.

Verbond

Als God verbonden met mensen sluit, wordt de rol van het land en van oogsten wat het land voortbrengt steeds benadrukt. Als God, na de zondvloed, belooft de aarde nooit meer te vervloeken, belooft God ook dat er nooit een einde komt aan het oogsten (Genesis 8:21–22). Oftewel: zolang de aarde bestaat, zal er geoogst worden, en

→ *Oogsten staat
centraal in Gods
plannen voor
de mensen*

zullen de mensen voortbestaan. Gods verbond is dus een soort driehoek, tussen God, de mensheid, en de aarde (de oogst). Bij het bekendere verbond dat God sluit met de Israëlieten, is weer die driehoek aanwezig, met het oogsten als onderdeel daarvan. Als Mozes het verbond samenvat in Deuteronomium 28, herhaalt hij Gods belofte dat de oogsten van de Israëlieten gezegend zullen zijn. Net als hun voorraadschuren en hun werk – op voorwaarde dat de Israëlieten trouw zijn. Als zij het verbond

met God opzij zetten, en dus de driehoek verbreken, vervalt ook het andere punt van de driehoek: ‘U zult uw akkers overvloedig inzaaien, maar doordat de sprinkhanen ze kaalvreten zal het een schrale oogst worden’ (Deuteronomium 28:38). Door de hele Bijbel heen kom je herhalingen tegen van deze aspecten van het verbond (bijvoorbeeld in Micha 6:15 en Hosea 2:8).

Herstel

De keerzijde van Gods verbond met de Israëlieten gaat terug tot de oorspronkelijke consequenties van menselijke ongehoorzaamheid. Toen Adam de tuin moest verlaten, voorspelde God dat de mensheid zou moeten zwoegen om te eten, omdat de aarde (*adama!*) vervloekt zou worden door zijn gedrag. De zonde veranderde zelfs de grond! Na Adams misstap werd het werk zwaarder en de oogst minder. Gods verbond met de Israëlieten is dus een manier om de oorspronkelijke staat van de aarde min of meer te herstellen: net als voor Adam, zal hun *adama* veelvuldig vrucht voortbrengen. Helaas blijft het werk zwaar, dat aspect kan pas hersteld worden als God een nieuwe hemel en een nieuwe aarde maakt.

Dank

De rol van de aarde en het oogsten van de opbrengst ervan staat dus erg centraal in het verbond dat God met de mensen sluit. Dat is ook de reden dat twee

*Gods verbond is een
driehoek van mensen,
aarde en God*

Foto's driehoek:
Boven: ESB Professional/
& Lunatictm/
Links: Prostock-studio/
Rechts: Sergeiz5/
Shutterstock.com

van de drie grootste bijbelse feesten gekoppeld worden aan de oogst: het Wekenfeest en het Loofhuttenfeest (Deuteronomium 15:16). Deze twee feesten vieren het begin en het einde van oogst. Het Wekenfeest, dat plaatsvindt in het voorjaar, wordt ook wel het Oogstfeest genoemd (Exodus 23:16). Op deze dag, 7 sabbatten ná het begin van de korenoogst, moeten alle mannen offers brengen naar Gods huis. Zo herinneren zij zichzelf aan Gods verbond, en danken ze God voor de oogsten. Later werd deze feestdag specifiek gekoppeld aan het verbond met God op de Sinai (Exodus 19:1–20:21).

*Als God oogst worden
niet de producten
van het land, maar
de mensen van de
aarde binnengehaald*

Het Loofhuttenfeest is een weeklang feest dat ook bedoeld is om God te bedanken (Leviticus 23:33–44). Omdat het aan het einde van het najaar plaatsvindt, nadat de oogst veilig in de schuren is opgeborgen, kennen we het ook als het Inzamelingsfeest. God wordt bedankt voor de oogst, maar ook voor het feit dat hij voor de mensen zorgt. Een week lang leef je in een hut gemaakt van takken, om Gods redding uit Egypte te herdenken. Beide feesten krijgen dus een belangrijk theologisch karakter, dat verder gaat dan alleen een goede oogst.

Vesperdienst

Op sabbat
6 november 2021,
om 16.00 uur,
organiseert de
Adventkerk een
vesperdienst

Locatie is de Oude Kerk, 1e Dorpsstraat 1, in Zeist. Deze sfeervolle kerk biedt een veilige ruimte, met voldoende onderlinge afstand, aan maar liefst 130 bezoekers.

Spreker van die dag is Lex Lijkendijk, die in Denemarken als predikant/tandarts werkte. Hij spreekt over het verbond tussen God en Abraham.

De vesperdiensten bieden sinds de start in 2017 een warme plek aan (advent)gelovigen uit heel Nederland. De liturgie biedt ruimte voor verdieping, stilte en muziek.
Je bent er van harte welkom.

Houd www.adventist.nl in de gaten, daar staat de meest actuele informatie rondom de coronamaatregelen.

Gods oogst

Het is dan ook niet gek dat Jezus het thema oogst gebruikt als hij praat over zijn wederkomst (bijvoorbeeld in Matteüs 9:37 en Johannes 4:35). Oogsten staat centraal in Gods plannen voor de mensen. Gods verbond is een driehoek van mensen, aarde en God. Wanneer Jezus spreekt over de oogst aan het einde van de tijd, vertelt hij hoe de driehoek zal veranderen. Gods verbond wordt dan vervolmaakt: niet de producten van het land, maar de mensen van de aarde worden binnengehaald. En zij krijgen een nieuwe aarde, waar oogsten moeiteloos gaat ... en dankbaarheid vanzelfsprekend is.

Het ging niet om gemak

HET GING NIET
OM GEMAK
Nelske Verbaas

Een kwartier later dan gepland stap ik het Rietveld-Schröderhuis in Utrecht binnen. Verkeerde afslag. Gelukkig is het vandaag rustig en mag ik het museum nog in.

Als tiener fietste ik vaak langs het huis en elke keer dacht ik: ‘Spuuglelijk, daar ga ik dus nooit naar binnen.’ De rood-blauwe stoel van Rietveld vond ik nóg erger. Dat kan niet lekker zitten en dan ook nog eens al die vlakken in primaire kleuren, bah. Ik volgde afgelopen blok het vak CKV-didactiek bij de lerarenopleiding van de Universiteit Utrecht en las dat je leerlingen die aversie voelen beter even met rust kunt laten. Nu moet twintig jaar toch wel afdoende zijn om over je aversie heen te komen. Misschien kan ik nu anders naar het huis kijken.

Comfortabel wonen?

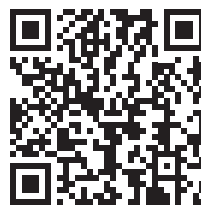
De rondleiding is leuk en de gidsen kunnen veel vertellen, maar mooi vind ik het ook van binnen niet. Wel leer ik over de Stijl, Gerrit Rietveld, mevrouw Schröder en over de keuzes in ontwerp en inrichting. Het gaat niet om comfortabel wonen. Alles is multifunctioneel en minimalistisch; zo kon de slaapkamer van de zoon overdag bij de woonkamer worden getrokken. Zijn bed werd dan afgeschermd door de vleugel.

Boven verschuift de gids wanden en verandert het huis steeds van indeling. Ondertussen vertelt ze over de ontwerpen en materiaalkeuzes. Het is ten zeerste aan te raden om naar het Rietveld-Schröderhuis te gaan wanneer de bezoekersaantallen laag zijn, het is zo fijn wanneer je al je vragen kunt stellen!

Kopje koffie

Dit bezoek was voor mij als een kopje koffie drinken met iemand van wie ik een beetje irritatie heb gehad. Boos blijven wanneer iemand voor je neus zit, lukt doorgaans niet. Het idee achter het huis kan ik nu waarderen. Het is bijzonder, enorm vernieuwend en het ontwerp was zijn tijd ver vooruit. Ideeën zie je terug in bijvoorbeeld uitklaptafels voor kleinbehuisden bij IKEA en in de fascinerende tiny house movement. Ik raad je van harte aan om kunst op te zoeken waarvan je denkt dat je het ‘niks’ vindt. Je krijgt er nieuwe inzichten van. Voor wie het zich afvraagt: er stond wel een Rietveld-stoel in het huis, maar die was niet uitgenodigd op de koffie. Die laat ik nog twintig jaar met rust.

Scan mij

Rietveld-Schröderhuis
Vooraf reserveren via
QR-code.

Picture Partners/
Shutterstock.com

15

uitstappen

Een grote oogst

EEN GROTE OOGST
(VOOR DIEGENEN
DIE HET BEGRIPEN)

Jeroen Tuinstra

Zoran Zeremski/Shutterstock.com

16

voedsel voor de geest

Bijbelgedeelte

“Hij zei: ‘Luister goed. Een boer gaat naar zijn land om te zaaien. Hij strooit het zaad op het land, en een deel van het zaad valt op de weg. Dat wordt door de vogels opgegeten.

Een ander deel van het zaad valt op harde grond vol stenen. Daar ligt maar een dun laagje aarde. Dat zaad komt wel snel op. Maar door die stenen kunnen er geen wortels in de grond groeien. Door de felle zon gaat het koren dood.

Weer een ander deel van het zaad valt tussen het onkruid. Door het onkruid kan dat zaad niet groeien. Het krijgt geen ruimte en gaat dood. Daarom levert dat zaad niets op.

Maar een ander deel van het zaad valt in goede grond. Dat zaad komt op en groeit goed. Het wordt goed koren vol graankorrels: dertig, zestig, of wel honderd graankorrels.’

Toen zei Jezus: ‘Laat dat goed tot je doordringen!’

Marcus 4:3–9

Het is het zoveelste moment in het leven van Jezus dat hij een grote menigte onderwijst. En zoals gebruikelijk doet hij dat in gelijkenissen of voorbeelden. In dit geval gebruikt hij het voorbeeld van een boer of een zaaier, die blijkbaar zonder te kijken z'n zaad overall neerstrooit. Het komt op vier verschillende soorten grond terecht, waarvan er maar een goed is. Erg economisch en efficiënt is de boer niet. Maar het mag duidelijk zijn dat het hier niet gaat om de zaaier maar om de verschillende grondsoorten. Pas later wordt het duidelijk dat Jezus het verhaal niet vertelt om een belangrijke les

toegankelijker te maken. Zelfs zijn discipelen vragen hem waarom hij toch telkens in voorbeelden spreekt en niet gewoon recht voor z'n raap. ‘Aan jullie heb ik het geheim van Gods nieuwe wereld verteld. Maar aan de mensen die niet in mij geloven, geef ik alleen voorbeelden’ (Marcus 4:11). Alleen degenen die in hem geloven zullen het begrijpen. Interessant genoeg snappen de discipelen het voorbeeld ook nog niet. Dus in de privésfeer legt Jezus het voorbeeld uit. Wij mensen lijken allemaal op verschillende soorten grond waarin het zaad valt. Het zaad is in dit geval de goede boodschap van Gods nieuwe wereld. En we

reageren allemaal anders op die boodschap. Bij de één kan het geen wortel schieten. Bij een ander schieten de wortels niet diep genoeg, de goede boodschap waait zo weer weg. Bij weer een ander wordt de goede boodschap overwoekerd door zorgen en afleidingen. Het verschil met de mensen die lijken op goede grond is dat zij 'het nieuws over God horen, en het geloven' (Marcus 4:20).

Kort gebed

Heer, ik heb elke dag weer opnieuw heel veel redenen om u te danken. Omdat de zon schijnt, omdat ik gezond ben, omdat er mensen zijn om van te houden. En voor al die andere dingen, zoals een lekkere maaltijd, een dak boven mijn hoofd en een bed om in te slapen. Ik dank u daarvoor.

In andere vertalingen staat 'die het woord horen en begrijpen' (NBV). En dat is meer dan alleen horen met je oren of verstandelijk begrijpen. Horen en begrijpen is horen en doen. Snappen dat wat je hoort je moet aanzetten tot actie. En dat is het verschil tussen de volgelingen van Jezus en de menigte; zijn volgelingen zijn bereid om te luisteren en te doen. Dat levert een grote oogst op van liefde, vergeving, begrip, geduld ... kortom, de vruchten van de Geest.

- 1 Welke eigenschappen moet je hebben om tot de verschillende soorten grond te behoren? Tot welke categorie behoort jij?
- 2 Denk je dat we van grondsoort kunnen veranderen? Hoe denk jij dat dit werkt?
- 3 De volgelingen van Jezus begrepen blijkbaar ook niet elk voorbeeld. We hebben allemaal dus soms wat hulp nodig om de verhalen te begrijpen. Is dat erg? Maakt dit dat we een minder goede grondsoort zijn?

Website

Voor het aanbod van onze gratis cursussen verwijzen we je naar onze website www.esda-online.nl

Voorbede

Iedere maandagmiddag om 13.30 uur doen we voorbede voor wie ons daarom vragen. Jouw gebedsverzoeken zien wij graag tegemoet op esda@adventist.nl

Waarin een kleine erwt groot kan zijn

WAARIN EEN
KLEINE ERWT
GROOT KAN ZIJN
Marie Rahajaan

Op dinsdag 20 juli maakte Jeff Bezos, Amazon-oprichter, een bemande commerciële ruimtevlucht. Het was een korte reis, want na elf minuten landde de ruimtecapsule weer op aarde. Een van de passagiers was de achttienjarige Nederlandse Oliver Daemen. Hiermee werd hij de vierde Nederlander die in de ruimte is geweest. Richard Branson ging Bezos voor en Elon Musk zal op niet al te lange termijn volgen. De drie miljardairs zijn verwickeld in de 'billionaire space race'.

Een veelgehoord punt van kritiek is dat de steenrijke mannen miljoenen euro's investeren in commerciële ruimtevluchten om het koloniseren van planeten mogelijk te maken. In plaats van dat zij hun geld gebruiken voor het oplossen van de oorzaken die dit noodzakelijk maken. Ruimtereizen zullen voorlopig alleen bereikbaar zijn voor de rijksten der aarde. De kloof tussen arm en rijk wordt steeds groter.

Gezondheidsverschillen

Zo vraag ik mij af waarom er nog steeds mensen sterven aan een hongerdood. Wereldwijd lijden vandaag de dag meer dan 700 miljoen mensen honger en 2 miljard mensen hebben niet altijd toegang tot voldoende, betaalbaar en gezond eten. Oogsten leveren onvoldoende voedsel op, of het voedsel is niet beschikbaar op de juiste plek. Iets dichterbij huis, in Nederland, zijn de gezondheidsverschillen bewezen gekoppeld aan de opleiding die mensen hebben genoten. Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek leven mensen die lager opgeleid zijn gemiddeld 79 jaar en mensen die een hoge opleiding hebben genoten 83 jaar.

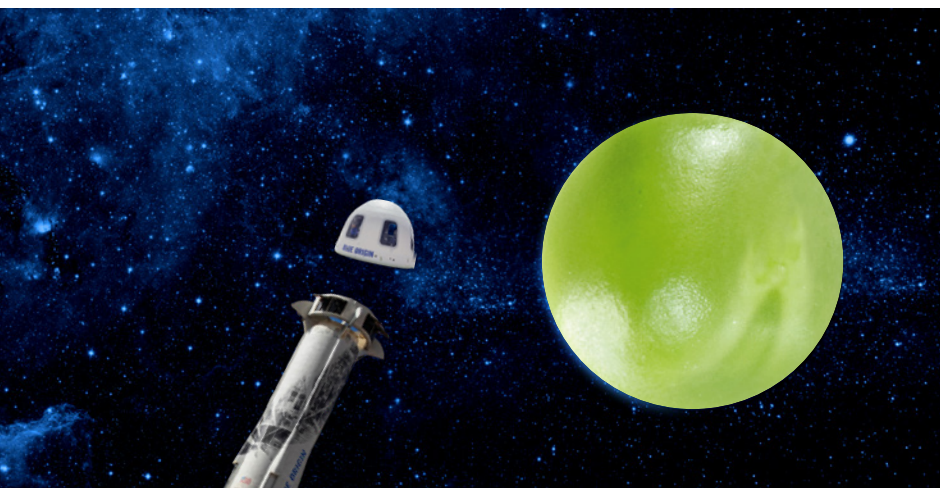
Hoopvolle erwt

Hoewel ik van deze en vergelijkbare statistieken pessimistisch gestemd kan raken, zijn er regelmatig artikelen die mij met hoop vervullen. Zo stond er een interessant artikel in de Frankfurter Allgemeine over de erwt. Deze kleine voedzame peulvrucht maakt een opmars in de voedselindustrie. Zowel mensen als vee hebben hier baat bij. Boeren hoeven bijvoorbeeld door het oogsten van de erwt minder veevoer zoals soja te importeren. Wat weer als gevolg heeft dat er minder regenwoud gekapt hoeft te worden om soja te verbouwen. De opmars van de erwt heeft hiermee een direct positief effect op het milieu.

Megatrend

Daarnaast gaat de toenemende vraag naar alternatieven voor vlees, vis en melkproducten hand in hand met de groeiende vraag en aanbod naar erwten. Vanwege claims op het gebied van gezondheid, duurzaamheid en dierenwelzijn is er een trend ontstaan om minder dierlijke producten te eten en dit zal de komende jaren niet afnemen. Erwten lenen zich uitstekend voor de productie van diervriendelijke alternatieven terwijl zij zelf gemakkelijk te verbouwen, oogsten en bewaren zijn. Kortom, erwten zijn bezig een megatrend te worden.

Het is niet de taak van individuen om wereldproblemen op te lossen. Eenieder heeft zeggenschap over de besteding van eigen geld, en de investering in commerciële ruimtevluchten en altruïsme sluiten elkaar niet uit. Toch blijf ik met een bittere nasmaak achter na het lezen over de 'billionaire space race'. Noem mij idealistisch, maar ik blijf mijzelf afvragen: hoe kunnen er nog steeds mensen honger lijden wanneer er geen gebrek is aan geld, kennis en innovatie?

U-bocht

U-BOCHT
Rudy Dingjan

fk.photography/
Shutterstock.com

Van groene vingers hadden ze me nooit kunnen betichten, maar 45 jaar geleden kreeg ik het verlangen om het tuinieren eens echt in de praktijk te brengen. We waren voor studie in Engeland komen te wonen in een vrijstaande verbouwde ezelstal, het ideaal van ieder jong gezin.

Naast onze minibungalow lag een veldje braak. Daar zette ik mijn zinnen op en ontgon het. Ik wilde geen bloemen kweken, maar iets wat we echt zouden opeten. Om de lat niet al te hoog te leggen, koos ik voor uien.

Ik plantte een aantal rijen pootuitjes. Het loof kwam na een paar weken enigszins ongelijk boven de grond. Toen de tijd voor de oogst was aangebroken, ontdekte ik dat de ui-plantjes aan de onderkant waren ontkiemd. Door middel van een ondergrondse u-bocht waren de ui-stengels toch boven de grond gekomen. Ik had de pootuitjes dus op hun kop geplant ...

Voor zover wij het konden proeven, smaakten de geoogste uien niet slecht. Maar het aanzicht van deze bossen uien verraadde onmiskenbaar dat ze door een leek waren gezaaid.

Je oogst wat je zaait. Niet alleen geldt dit voor je zaaigoed. Het geldt ook voor je zaaivijze. Je oogst ook hoe je zaait.

Wat dat betreft heeft Jezus de mensen niet alleen verbaasd met heel veel goed nieuws vol waarheid. Vooral de manier waarop hij die waarheid bracht, sprak aan. Hij belichaamde zijn boodschap als het ware. Hij verkondigde niet alleen goed nieuws, hij wás goed nieuws. Als hij door een dorp was gelopen, liet hij daar blijde mensen achter. Ze waren door hem getroost, vergeven, genezen, tot vrede gebracht en bevrijd.

*Liever een
ongelukkig gepote
oogst dan
geen oogst*

Bij hem vergeleken zijn onze pogingen om het goede nieuws op een geschikte manier te verkondigen maar armzalig. We voelen onszelf tekortschieten. We vragen ons af of onze povere inspanningen wel effect kunnen hebben. Onze woorden en onze daden komen lang niet altijd overeen.

Als je met zulke gedachten rondloopt, denk dan aan de u-bocht. Zorg in ieder geval dat je zaaigoed in orde is. Verkondig alleen wat waar is, wat Jezus heeft verkondigd en wat in de Bijbel staat. Streef ernaar Jezus' voorbeeld te volgen. Dan nog kan het wel eens gebeuren dat iets achterstevoren of zelfs ondersteboven aankomt. Maak je dan geen zorgen. Liever een ongelukkig gepote oogst met u-bochten dan geen oogst omdat er niets gepoot is!

Moedig is niet
hij die niet
bang is, maar
hij die zijn
angst weet te
overwinnen

Vooruitblik

In de volgende **Contact** bespreken we het thema **Angst**, en hoopvolle manieren om ermee om te gaan. Begin december op je deurmat.

Contact

is een gratis uitgave van het ESDA-Instituut, onderdeel van het Kerkgenootschap der Zevende-dags Adventisten.

*Wil je Contact niet meer ontvangen?
Stuur dan een e-mail aan esda@adventist.nl*

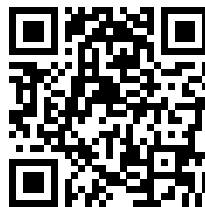
ESDA Nederland

Adres Amersfoortseweg 18,
3712 BC Huis ter Heide
Telefoon 030 - 6931509
INGbank NL76 INGB 0000 0383 25
Rabobank NL59 RABO 0155 9483 18
E-mail esda@adventist.nl
Web www.esda-online.nl

ESDA België

Adres Ernest Allardstraat 11, 1000 Brussel
Telefoon 02-5113680
ING Bank BE47 3100 1698 4180

GRATIS
Download
Contact
Magazine

ESDA Instituut
ONLINE
Bijbellessen
Online

